

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

THE SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY
IN THE MAE SAM LAB EDUCATIONAL MANAGEMENT CENTER
UNDER THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

¹คิวกกร มุลละ, ²สิทธิชัย มุลเขียน, ³สุรัตน์ ศรีดาเดช และ ⁴ประกอบ สารวรรณ
¹Siwakorn Moolla, ²Sittichai Mulkhien, ³Surat Sridadet and ⁴Prakob Sarawan

¹มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย
¹North - Chiang Mai University, Thailand

¹siwakornmoonla@gmail.com, ²sittichai@northcm.ac.th, ³surat@northcm.ac.th,
⁴prakob@northcm.ac.th

Received : March 5, 2023; Revised : March 28, 2024; Accepted : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะและแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 129 คน และผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล ในการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไป

¹ นักศึกษา, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
² อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
³ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
⁴ อาจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

น้อย คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนา เรียนรู้ เข้าใจ วิธีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ ให้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารภายในและภายนอกองค์การ เพื่อพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัย ควรบริหารสถานศึกษา โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือทางการบริหารที่เหมาะสม ควรเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยแรงบันดาลใจและกำลังใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21; ศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

Abstract

The purposes of this research were to study the skills of school administrators in the 21st century in the Mae Sam Lab Educational Management Center under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2. The population used in the research includes school administrators and teachers in the academic years 2023, a total of 129 people, and 5 experts who provided information in interviews. The instruments used in this research were questionnaires and interview forms. Data were analyzed usage percentage, mean, standard deviation statistics, and content analyses. The research results found that; Skills of school administrators in the 21st century in the Mae Sam Lab Educational Management Center under the Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2, the overall level were at high level. When consideration each aspect, it were found that all aspects were at a high level. Ranked in order of average from the highest to the lowest were; Human relations skills, Analytical thinking and creative thinking skills, Communication skills, Teamwork skills, Technical organization administration skills, And skills in usage technology and digital, respectively. The guidelines for development the skills of school administrators were; School administrators should develop, learn and understand how to use technology various digital tools, to be tools for communication inside and outside the organization to develop the organization to be modern. Should be school administration usage appropriate administrative techniques and administrative tools. The cooperation and good relationships should be reinforce both inside and outside school. Should be support everyone in organization to participate in operations, to join create innovations

to apply in work. And should create an environment that were full of inspiration and encouragement for subordinates to work together effectively.

Keywords : Skills of School Administrators in the 21st Century; The Mae Sam Lab Educational Management Center; The Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ ของประเทศนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ด้านคุณภาพการศึกษา โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ สมรรถนะ ด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาผู้บริหารให้มี "ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566 โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานตำแหน่ง และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ อีกทั้ง ยังได้กำหนดกลยุทธ์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2, 2566) ซึ่งสถานศึกษาในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พิเศษ ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเป็นตัวตนของคนบนพื้นที่สูง จึงเป็นประเด็นที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้และเข้าใจวิธีการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงอย่างมีประสิทธิภาพตามวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาซึ่งมีที่มาจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (ศิวัณฐ์ ศรีเจียงคำ, 2565) รวมถึงทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับทางการบริหาร ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารมีศักยภาพและความชำนาญในการบริหารสถานศึกษา โดยมีการใช้ทักษะการบริหารหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งทั้งศาสตร์และศิลป์ทางการบริหาร ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (บรรจง ลาวะลี, 2560)

จากรายงานผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและโอกาสในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์จากรายงานการประเมิน

ตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะด้านการสื่อสาร สร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติร่วมกันให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ควรพัฒนาสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการทางการบริหารต่าง ๆ อาศัยประสบการณ์ด้านการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรควรสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาและนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกัน และมีการทำงานเป็นทีม บริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างยั่งยืน (ศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ, 2566)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยในเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อสะท้อนผลการศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 และสามารถนำแนวทางการพัฒนาไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และนโยบายให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นการศึกษาวิจัยผสมวิธี คือ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งประกอบด้วย 11 โรงเรียน จำนวน 129 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ประธานศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบจำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน วิทฤษฎานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของของณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565) กรวิกา มั่งมุล (2563) ศิวณัฐ ศรีเจียงคำ (2565) สุพรรณษา ไตรรัตน์ (2562) สุณิสา แพทย์พิพัฒน์, (2564) ศิวพร หรั่งสวัสดิ์ (2564) ศิโรรัตน์ มณีเรือง, (2565) ศิริรัตน์ ศรีวิจิตร (2564) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 6 ทักษะ คือ ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) และทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบมีตัวเลือก (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, 1961 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่มีค่าเจียนน้อยที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา		แปลผล
		μ	σ	
1	ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills)	4.36	0.42	มาก
2	ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills)	4.11	0.42	มาก
3	ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills)	4.37	0.43	มาก
4	ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills)	4.41	0.44	มาก
5	ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills)	4.35	0.38	มาก
6	ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills)	4.23	0.52	มาก
รวม		4.30	0.34	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills) และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารข้อมูลทั้งด้านการพูดและการเขียนผ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายและ มีความน่าเชื่อถือ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกัน

ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีและดิจิทัลที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีกระบวนการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยเทคนิค กระบวนการ วิธีการใหม่ ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมทำให้เกิดการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ ที่ดีในองค์กร

ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นเสนอแนะในกระบวนการทำงาน ด้านต่าง ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ

ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์กร (Organizational management skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน นโยบาย และกำหนดทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการใช้ความรู้ ความคิดที่ดีมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการสร้างความ

เข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ควรเน้นการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อสนับสนุนการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills) ในการนำ เทคโนโลยีและดิจิทัลมาพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรพัฒนา เรียนรู้ เข้าใจ เทคนิควิธีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการ สื่อสารภายในและภายนอกองค์การ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมทางดิจิทัล ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในด้านการสอน ด้านการบริหาร และการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์การ

ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) ให้มี กระบวนการคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้เกิดการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เน้นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้กับ ความคิดที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการทำงาน เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา องค์การ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ทุกคนในองค์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวคิด และ นวัตกรรมในการทำงาน สนับสนุนให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์การ

ทักษะด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) ในการส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้าง สัมพันธภาพที่ดีในองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยการสร้างโอกาส ให้บุคลากรพบปะสังสรรค์ และมีโอกาสเข้าสังคมจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือภายใน องค์การ ส่งเสริมความเชื่อมั่น และความเข้าใจระหว่างบุคลากรในองค์การ สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหา สร้างความสัมพันธ์ ที่ดีและร่วมมือกัน

ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) ในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี สร้าง ขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้าง สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยแรงบันดาลใจ กำลังใจ และเข้าใจในการทำงานของบุคลากร สนับสนุนการทำ ผลงานของบุคลากร ยกย่องชมเชยให้รางวัลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความกระตือรือร้น และ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ควรสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสเข้าร่วมการฝึกอบรม และพัฒนา ทักษะที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มทักษะความสามารถในการทำงาน และการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills) ในการใช้ความ รู้ ความคิดที่ดี มีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ พัฒนาดตนเอง โดยการเข้ารับการอบรมและศึกษา เพื่อเรียนรู้เทคนิคและแนวทางใหม่ ๆ จะช่วยเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์การ เป็นแบบอย่างในด้านการพัฒนาตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้บริหารคนอื่น ๆ ควรใช้เทคนิคและเครื่องมือทางการ บริหารที่หลากหลาย เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกัน จัดวางบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิดและร่วมลงมือปฏิบัติจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของทีม

อภิปรายผล

1. การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) รองลงมา คือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills)

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้ดังนี้ ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication skills) ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการสร้างความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ควรเน้นการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่ายภายนอก เพื่อสนับสนุนการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ศิวณัฐ ศรีเจียงคำ (2565) ในการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและศึกษาการสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือภายนอกสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล (Technological and Digital literacy skills) ในการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรพัฒนา เรียนรู้ เข้าใจ เทคนิควิธีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ภายในและภายนอกองค์การ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมทางดิจิทัล ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในด้านการสอน ด้านการบริหาร และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์การ สอดคล้องกับผลวิจัยของ ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565) ในการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีแนวทางการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยกล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และศึกษาเทคนิคกระบวนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and Creative thinking skills) ให้มีกระบวนการคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้เกิดการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เน้นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้กับความคิดที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการทำงาน เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์การ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวคิด และนวัตกรรมในการทำงาน สนับสนุนให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ เมธพร ชิวขยาภรณ์ (2563) ในการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยกล่าวว่า ผู้บริหารควรมีความคิดแปลกใหม่กล้าที่จะลงมือทำในสิ่งที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานและ มีความคิดที่มีเหตุผลที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป ผู้บริหารควรมีทักษะด้านนวัตกรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความสามารถในการค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการกำหนดไว้

ทักษะด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skills) ในการส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้าน มนุษย์สัมพันธ์ โดยการสร้างโอกาสให้บุคลากรพบปะสังสรรค์ และมีโอกาสเข้าสังคมจะช่วยเหลือส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือภายในองค์กร ส่งเสริมความเชื่อมั่น และความเข้าใจระหว่างบุคลากรในองค์กร สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหา สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและร่วมมือกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ในการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายในโรงเรียน ควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์กับบุคลากรและส่งเสริมให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมโดยรอบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเป็นการสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร

ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork skills) ในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยแรงบันดาลใจ กำลังใจ และเข้าใจในการทำงานของบุคลากร สนับสนุนการทำผลงานของบุคลากร ยกย่องชมเชยให้รางวัลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่นในการทำงาน ควรสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสเข้าร่วมการฝึกอบรม และพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มทักษะความสามารถในการทำงาน และการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ญัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565) ในการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้เสนอแนะแนวทางในพัฒนาด้านทักษะการทำงานเป็นทีม โดยผู้บริหารต้องตรวจ ติดตามและประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเป็นธรรม และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วม

ฝึกอบรมในหน้าที่การงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานขององค์กร นอกจากนั้นต้องมีการวางแผน รับผิดชอบงานร่วมกัน มีเป้าหมายทิศทางเดียวกัน

ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills) ในการใช้ความรู้ ความคิดที่ดี มีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรมและศึกษา เพื่อเรียนรู้เทคนิคและแนวทางใหม่ ๆ จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์กร เป็นแบบอย่างในด้านการพัฒนาตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้บริหารคนอื่น ๆ ควรใช้เทคนิคและเครื่องมือทางการบริหารที่หลากหลาย เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในการทำงานร่วมกัน จัดวางบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิดและร่วมลงมือปฏิบัติจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของทีม

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาแม่สามแลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประกอบด้วย 6 ทักษะ คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ ทักษะที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาพัฒนาองค์การให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6 (2), 2.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เมธาวร ชีวชาภรณ์. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.

- ศิริรัตน์ ศรีวิจิตร. (2564). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตร่มเกล้าฉะเชิงเทรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริรัตน์ มณีเรือง. (2565). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ศิวณัฐ ศรีเจียงค์. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิวพร หรั่งสวัสดิ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาตามทัศนะของครูผู้สอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศูนย์บริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแม่สามแลบ. (2566). รายงานการสังเคราะห์ SAR ของสถานศึกษาในศูนย์บริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแม่สามแลบปี 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ.].
- สุนิสา แพทย์พิพัฒน์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพรรณ ไตรรัตน์. (2562). การศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.